

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPLAPJA

117. SZÁM

AZ ÚJ JELSZÓ:

Mindent az ország gazdasági ujjaépítéséért, mindent az ország demokratizálásáért

A béremelés kérdését tárgyalták le a kolozsvári munkásság képviselői

KOLOZSVAR, május 17. Csütörtökön délután 5 órai kezdettel tartották meg tanácskozásukat a kolozsvári szakszervezetek összvezetősége és összbizalmijai a Színkörben. A tanácskozásokra egybegyűlt munkásvezetők a Színkör hatalmas termét zsufolásig megtöltötték.

Román és magyar nyelvű rövid megnyitó után — a napirend szerint — Veress Pál, a Szakszervezeti Tanács főtitkára emelkedett szólásra és megtartotta nagyhatású beszédét a háborus termelésnek békés termelésre való átállításáról.

— Ez az első gyűlés — mondotta Veress Pál, — amikor nem a háborus termelés fokozásáról beszélünk. Most új jelszavunk van: „Mindent az ország gazdasági ujjaépítéséért, mindent az ország demokratizálásáért.” A háborus termelésről beszélve, megemlékezett arról, hogy volt idő, amikor a dolgozókat kényeztetették a háborus termelésre és akkor bűnös háborút folytattunk a felszabadító Szovjetunió ellen. De aztán eljött az idő, — 1944 október 10 után —, amikor örömmel termelt a munkásság háborus célokra a népek szabadságáért harcoló Vörös Hadsereg részére. A békés termelés útjában sok nehézség áll. Nincs tüke, nincs nyersanyag, kevés a szakember, nincsenek szállítási eszközeink és a gyárak jórészt lerombolták a fasiszták. De a munkásság a békés termelés érdekében is vállal minden nehézséget. Majd így folytatta: „A háborus termelés átállítása azonban ne csak egy egyszerű gazdasági cselekedett legyen, hanem mély társadalmi átalakulást is hozzon magával.” A székely és mőc földnélküliekkel kapcsolatban Erdély gyors iparosítását, nyersanyag forrásainak feltárását sürgette. A mezőgazdasági kérdéssel foglalkozva, a belterjes gazdálkodás bevezetését mellett emelt szót. A külföldi kereskedelmi kapcsolatokat úgy kell kiépíteni, hogy abból az üzlekedők teljesen kizárattassanak. Az ipari és mezőgazdasági termelvények szétosztása céljából pedig a szövetségi mozgalmat kell a végsőkig támogatni. Beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be: „A Groza-kormány törvényeit pedig maradéktalanul végre fogjuk hajtani. Az ipari termelés sikerét nem féljük, mert nyersanyagot ad a Szovjetunió! (a munkásság hosszasan tüntetett a Szovjetunió mellett). A termelés sikeréhez kell egy erős, kemény szakszervezeti mozgalom, mely hittel és bizalommal néz a kormány és a Szakszervezeti Tanács felé. Tudja, hogy ami ettől a kormánytól jön, az a miliók szempontjából helyes és hasznos, így a dolgozók társadalmának jövője biztosítva van. Kiáltások velem: „Éljen a Groza Péter kormány!” (Hosszas, viharos taps.)

Veress Pál beszédét a munkásság mindvégig különös figyelemmel, élénk helyesléssel hallgatta, s időnként szünni nem akaró helyeslő tapsorkánnal szakította félbe.

Neumann Ernő, a Szakszervezeti Tanács titkára volt a napirend második szónoka. Ismertette a kormányának a munkabérek emelésére vonatkozó rendeletét. A törvény a béremelésről országos viszonylatban egységesen intézkedik. Csupán afelett kellett döntönni a munkásság, hogy fizetését miként óhajtja megkapni, adólevonás nélkül, vagy adólevonással? Hosszas vita után a gyűlés úgy döntött, hogy a fizetést adólevonás nélkül akarja megkapni, mert látni akarják, hogy

miért és mennyit vonnak le. A rendelkezés szerint az órabérek a következőképpen alakulnak: a 18 éven aluli segéd munkások, napszamosok legalacsonyabb órabére 100 lej, legmagasabb 140 lej, 18 évet betöltött segéd munkások órabére 110—180 lej, a betanított gyári munkások, ha szolgálati idejük a két évet nem haladja túl 120—170 lej, ha pedig a betanított gyári munkások szolgálati ideje a két évet meghaladja órabérük 130—230 lejig terjedhet. Két évi szolgálati időt be nem töltő szakmunkások, három csoportba osztva, órabérük 215 és 260 lej, ha pedig szolgálati idejük a két évet meghaladja, négy csoportba osztva, órabérük 250 és 330 lej között mozog. Az órabér szerinti

fizetéshez jár még 15.000 lej drágasági pótlék, egy gyermek után 4000 lej családi pótlék egészen a 21 éves életkorig, ha ezt az összeget a gyermek egyébként nem keresi meg. A drágasági és családi pótlék nem esik adóztatás alá és április elsejétől visszamenőleg kell fizetni. A felemelt órabérek május 15-től fizetendők. A magántisztviselők fizetését szintén órabér szerint fizetik, alapulvéve 200 órabért, ezt a munkabér összegével kell szorozni, majd hozzáadandó 20, 40 vagy 50 százalék, aszerint, hogy milyen munkahelyen dolgozik. A törvény úgy intézkedik, hogy aki többet kér vagy fogad el a megállapított órabéréknél, az szabotázs cselekményét követi el.

Végül Veress Pál főtitkár a jelenlévő kisiparos vezetőfériakhoz intézett egy-két komoly figyelmeztető szót: „A kolozsvári Szakszervezeti Tanács, az ösztönmunkásság vezetői teljes komolysággal kijelentik, hogy a jövőben maga a munkásság fogja rendőrkézre adni azt a munkást és munkaadót, aki a törvényben megállapított órabérenél magasabb órabért fogad el vagy fizet ki. (Dübörgő, helyeslő taps.)

Ezután a napirend szerint Fodor Balázs és Léb Albert, a Szakszervezeti Tanács titkárai tartották meg előadásait a háboru által rombadöntött lakások ujjaépítéséről, illetve az egyes szakszervezeteknek a bukaresti szövetségeikkel való elszámolásáról.

Sztalin marsall szívélyes választávirata Groza Péter miniszterelnökhöz

BUKAREST, május 17. V. Sztalin, a Szovjetunió marsallja az alábbi választáviratot küldte Groza Péter miniszterelnöknek:

„Teljes szívvel köszönöm önnek a hitleri Németország feletti aratott győzelem alkalmából a Szovjetunió és a Vörös Hadsereg iránt kifejezett jókívánságait. A magam részéről kérem, hogy hasonlóképpen támogassa legőszintűbb szoroskötésű váratalmat és üdvözlémet ebből az alkalmából kormányának és Románia népének.

I. V. SZTALIN.

A legbarátságosabb alapon oldják meg a Kárpátukrajnai kérdést

MOSZKVA, május 18. (Rádió.) A csehszlovák hírszolgálati iroda jelenti Prágából, hogy Firlinger csehszlovák miniszterelnök közölte, hogy a londoni csehszlovák nemzeti tanács egyik vezetőtagja Kárpátukrajnban tartózkodik s fenntartja a kapcsolatokat a csehszlovák kormánnyal és Kárpátukrajna Nemzeti Tanácsával. Firlinger egyébként közölte, hogy Kárpátukrajna népe annak az óhajának adott kifejezést, hogy Kárpátukrajna a Szovjetunióhoz csatlakozzon.

A miniszterelnök leszögezte, hogy a csehszlovák kormány ezt a kérdést a legbarátságosabb alapon akarja megoldani, Kárpátukrajna lakossága igazi óhajának megfelelően.

Hitler politikáját követi a Dönitz-kormány

MOSZKVA, május 18. (Rádió.) A „Vörös Csillag” című nagy szovjet lap vezércikkben foglalkozik a Dönitz-kormány helyzetével. A cikk írója leszögezi, hogy a német militaristák a fegyverletételt újabb politikai játéka használatuk fel s mindenáron meg akarják őrizni befolyásukat, igyekezve megakadályozni a német hadsereg lefegyverzését s a katonai bázisok megsemmisítését. Dönitzék — írja a lap — mindenáron meg akarják őrizni a kormányjellegét. A brit megszállási területen, Schleswig-Holsteinban működő Dönitz a német nép vezérének és a német hadsereg főparancsnokának nevezi magát s bár hadifogolyának kellene őt tekinteni, olyan rendelkezéseket ad ki és olyan közléseket tesz a brit ellenőrzés alatt lévő flensburgi rádió keresztül, amelyeknek semmi köze sincsen a fegyverletételhez.

A „Vörös Csillag” emlékeztet a krimi konferencia határozataira, melyek félreérthetetlenül leszögezik, hogy a német főparancsnokságot, a hadsereget és a kormányt fel kell oszlatni. Berlinben állítva fel egy központi ellenőrző bizottságot.

A vezető szovjet sajtóorgánium leszögezi, hogy Dönitz és miniszterei valamennyien a náci párt tagjai, akiknek az elmúlt években miniszteri rangja volt s a Dönitz-kormány Hitler Adolf politikájának követője és örököse.

A lap rámutat arra, hogy az angol és amerikai haladó sajtó a Dönitz-kormány

eltávolítását és Németország katonai megszállásának azonnali megszervezését követeli.

Szovjet-román gazdasági megállapodás jött létre

BUKAREST, május 18. (Munkatársunk telefonjelentése.) A csütörtök délelőtti tartott minisztertanácsban Mircea Durma pénzügyminiszter bejelentette, hogy a Szovjetunióval április vége óta folyó gazdasági tárgyalások jó eredménnyel végződtek és egész sereg gazdasági természetű megállapodást kötöttek. Románia e megállapodások értelmében jelentős mennyiségű nyersanyaghoz fog jutni. Elsősorban a vasat, szenet, vasat, acélt, re-

„A közvélemény — írja befejezésül a lap — a győzelem politikai konszolidálását várja.”

zet, teát és vegyi anyagokat szállítanak Románia részére, míg cserébe a román állam fát, faurat, cementet, petróleumipari termékeket fog adni.

Megállapodás jött létre, hogy a Szovjetunió ellátja munkával a román szövögyárakat, valamint, hogy a Szovjetunió területéről jogtalanul Romániába hozott több mint kétezer traktort továbbintézkedésig a román mezőgazdaság rendelkezésére bocsátják.

A Kommunista Párt döntő győzelmet aratott a francia választásokon

PÁRIS, május 18. (Rádió.) A francia községi választások végső eredményeit most tették közhírré. Az eredményekből megállapítható, hogy a Kommunista Párt döntő győzelmet aratott. A 952 körzetben leadott szavazatok alap-

ján 468 körzetben a kommunista-szocialista egységfront nyerte el a többséget. A német megszállás előtti legutolsó választáson a szocializmus frontjának csak 279 körzetben volt többsége.

Feloszlott a londoni Magyar Tanács

LONDON, május 18. (Rádió.) Az angol rádió magyar nyelvű adásában közölte, tekintettel arra, hogy az európai háboru Németország teljes vereségével befejeződött, Magyarország a háboru utolsó szakaszában az Egyesült Nemzetek oldalán harcolt, valamint hogy a magyar kormány áttelepedett a fő-

városba, a londoni Magyar Tanács, melynek elnök Károlyi Mihály állott, befejezettnek tekintve működését, feloszlatta önmagát.

A londoni Magyar Tanács leutolsó ülésén örömmel vette tudomásul azt a hírt, hogy a magyar nemzetgyűlés Károlyi Mihályt képviselővé választotta.

A művészet és a nép nem járhat két úton!

KOLOZSVÁR, május 17. Egyszerű előző számunkban kezdett színházi ankétunk sorát írókat és színházi szakembereket szólaltatni meg az erdélyi új színjátszás feladatairól.

A széles körökben nagy visszhangot keltő nyilatkozatok sorát most három újabb vélemény-nyilvánítással egészítjük ki. E lapszámunkban három író szólaltatunk meg.

Horváth István,

a magyar nép fia és hivatott költői szószólója, aki, mint általában a mélyről és messziről jövők, különösen éles szemmel látja meg a polgári társadalom csökevényeit és ferdeségeit, s akit az eddigi színházak még nem inspiráltak darabírásra, a következőkben foglalta össze a színházra vonatkozó nézeteit:

— Az erdélyi magyar színjátszásnak fő feladatát a legelőkeltebb művészet érzékeltetését kell célul maga elé tűznie. De nem járhat két úton a művészet és a nép, mert egyik sincs a másik nélkül s mindkettő hatást gyakorol egymásra.

— Ma, amikor az eddig társadalmi drámszövevények mögé zárt proletár- és paraszttömegek művelődésbe igyekeinek nem csak pusztá kielégítéséről, de helyes irányba való tereléről is kell gondoskodni, a nyavalygós operett-féleségeknek nincs helye a színpadon. De jötték a színészek is, akik az eddigi nyakkas, magábatanult „urilkek” kifejező játékát nem képes levetkezni s a legkomolyabb népi darabban is operettet játszik, ahelyett, hogy a nép igazi lelkiét adná!

— A színjátszás a szórakoztatás célján túl nevelő célja is kell hogy legyen, s éppen ezért szükséges, hogy irányítását írók vegyék kezükbe, akik a fent követelt kettős vonalat a legelőkeltebb művészetben át vezetik és állítják az eddig elnyomott tömegek felemelkedésének és az együttélő erdélyi népek megbékéltetésének szolgálatába.

Méliusz József,

a jeles délerdélyi író a következőket mondja:

— A romániai magyar színjátszástól meg kell állapítanunk, hogy szabadságunk óta legkevésbé sem tartott lépést az általános demokratikus fejlődéssel. Amennyire távolról láthattuk, a kolozsvári színház néhány komolyabb mű (Gorkij Ejjeli menedékhelyére, Móricz Zsigmond három egyfelvonásosára gondolunk) kivételével sajnálatosan a reakció operett-kultúráját ápolta, ahelyett, hogy a legegységesebb eszközökkel is, de hozzáállt volna az újításokhoz és egy valóban népművelő műsorpolitika alkalmazásához. Téves és veszedelmes az a felfogás, hogy a népek éretlen és „könnyű fajsúlyu” színházra van szüksége. Ez a reakciósok felfogása. A kultúreberek személy szerint felelősek, ha ez a felfogás körökben megjelenik és gyökeret ver.

— A nagyváradi és a temesvári színházak, ha nem is játékok színvonalával, de mű-orukkal fejtették ki megértésüket a széles néprétegek kulturális igényei iránt.

— Jól tudjuk, milyen hatalmas nevelői tényező a színház. Éppen ezért joggal kérhetjük számomra, hogy miért nem tükröződik a fasiszmus elleni harc a színpadon is. Kis fáradsággal kibányászhatók Csapek, Brecht, Marsak, Hay Gyula, Balázs Béla és mások darabjai, sőt régebbi művek.

MEGHÍVÓ

A Vasas Ifjak e hó 19-én este 9 órai kezdettel reggelig tartó bált rendeznek a Vasas-Otthon Fejedelm-utca 17 alatti helyiségében. — Aki jól akar mulatni, szívesen látjuk.

A rendezőség.

Gogoly Revizora, Ben Johnson Volponeja és a klasszikusok egész sora.

— Igaz, a színháznál éppúgy, mint közelművelődésünk más területén, óriási hiány mutatkozik demokratikus szakemberekben. Ez annak tulajdonítható, hogy a mult népellenes rendszerében nevelkedett értelmiségiek nagyrésze nem állja meg a helyét a demokráciában. Ezért a helyükön álló demokratikus kultúreberek legfőbb feladata megnyitni a nép számára a kaput a művelődés szakterületére is. Művelődésünk nem egyeztessen ápol. Színházunk se függjön „sztároktól”. A becsületesebb népi kulturmunkások hadseregét akarjuk és fogjuk kitermelni. Ebben a szándékunkban sem a népet, sem a vele tartó értelmiségieket nem akadályozza meg a minőségi elvekkel való hivatkozó ellenállás. Örömmel üdvözlő példaként Kolozsvár munkássága a Jozsa Béla-Athenaeum műkedvelő-képző tanfolyamát a Szabad-színpad keretén belül. A minőséget pedig csak az állandóan fejlődő és szélesedő kultúrelvet biztosíthatja. Feladatunk a reakció szétzúzása — a színházi élet megnyilvánulásában is s a színház bevonása a demokratikus küzdelembe. Ez az előfeltétele az új népi erők kibontakozásának.

— Egyébként nagy vonalakban a Magyar Népi Szövetség országos nagygyűlése már kimondta népünk szempontjait a színházkérdéssel kapcsolatban. A színház és a nép között el kell tűnnie a reakció — eltevételeknek — a reakció —, érdeklődés, hogy a színházban a szakemberek a legjobb munkát fejtse ki, de követeljük, hogy a színház kösse össze tevékenységét népünk általános művelődési fejlődésével.

— A Magyar Népi Szövetség egyébként nem hagyja figyelmen kívül a színház kérdéseit és hamarosan megteremtí központi szervet, amely befelé segédkezik nyújt a színházkérdés megoldására, kifelé pedig illetékes kormánytényezőkkel kapcsolatot teremtve, megszervezi a magyar demokratikus színházak a román színházakkal egyenlő anyagi támogatást.

Szemlér Ferenc,

Brassó költője elsősorban „haza-beszél”.

— Véleményem az, hogy Brassóban népi-színjátszást kellene teremteni abban az értelemben, hogy a népben rejlő természetes erőket használják fel színházi teljesítményekre. Nota bene. Brassóban sohasem volt állandó színészi színjátszás, éppen ezért a népből fakadó ösztönös művészetnek tág tere és lehetőségei volnának. Ez természetesen nem zárja ki a lehetőségét a hivatásos színjátszásnak sem s a megoldás véleményem szerint ugyanaz volna, mint amekkoré, vagyis erős és központilag megszervezett

Igy foszlanak széjjel...

A Nagyváradon megjelenő Új Elet címe:

A premontrai rendház épületének volt jogakadémiai szárnyában nyílt alkalom egy magyar-román vélt sérclem tisztázására. Egyes sovinszta körök azt a hírt terjesztették, hogy az ott elhelyezett katonai kórház vezetősége nem őrizte meg az iskola könyvtárát, szertárait és minden más igen értékes felszerelést, hanem ellenkezőleg, módot adott azoknak illetéktelen elszállítására. A kórház ezredes-orvosa értesülve az alaptalan rá-galmakról, elküldött a premontrai papokhoz, hogy küldjenek ki egy bizottságot a tényleges helyzet megvizsgálására. Papküldöttség ment ki a kórházba és megállapította, hogy a román katonai kórház ezredes vezetője minden értéket gondosan megőrzött, sőt a magyarság történelmi hagyományait is messzemenően tiszteletben tartotta. Így többek között Szent István képeit is helyükön hagyta és a többi magyar nemzeti emléket is épségben őrizte.

Igy foszlanak széjjel a sovinszta gyanákadások a jóindulat és demokratikus szellem tiszteletreméltó tényein.

színjátszó együttesnek rendszeres és időhöz kötött előadásai.

*

Koroda Miklós és Tompa Miklós nyilatkozata s az ezután érkező hozzászólások a vasárnapi számunkban kerülnek sorra.

A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM HELYZETJELENTÉSE

4.490.000 hektár területet vetettek be az országban kukoricával, burgonyával, zabbal, árpával és különféle elsőrendű magvakkal

BUKAREST, május 17. A földművelésügyi minisztérium legutóbb kiadott helyzetjelentéséből kitűnik, hogy az ország területén a tavaszi mezőgazdasági munkálatok során 4.490.000 hektár területet vetettek be a legfontosabb magvakkal. A vetési munkálatok arányai így oszlanak meg: kukoricával és búzával 2.100.000 hektár, zabbal 730.000 hektár, árpával 542.000 hektár, napraforgóval 310.000 hektár, borsóval 146.000 hektár, burgonyával és más veteményfélével 280.000 hektár, takarmánnyal pedig 382.000 hektár.

A vetéseknek az időjárás kedvez. A gyümölcsösök és a szőlők kielégítő termést ígérnek. Az állattalomány javul, tekintettel a legelők minőségének a javulására.

MENTESITIK A FÖLDÖZTÁS ALÓL A MINTAGAZDASÁGOKAT

BUKAREST, május 17. Az ország mezőgazdasági kamarái, valamint a főispáni hivatalok utasítást kaptak a földművelésügyi minisztériumtól, hogy a mintagazdaságoknak minősíthető területeket mentesítsék a földosztás alól. Ez az eljárás azonban igen szigorú ellenőrzést igényel és csakis azok a földeket javasolhatják erre a kedvezményre, melyek valóban minden szempontból megfelelnek a mintagazdálkodás követelményeinek.

Szabad szó

Még mindig a szemét...

A dicséretreméltó buzgalommal végrehajtott köztisztasági nap még mindnyájuk emlékezetében van. A mi utcáink rendezésének ellenőrzésével megbízott rendőrök korán reggel beszóltak minden házba és a lakókat mind a házon belüli, mind a házak előtti mentől tökéletesebb tisztogatására serkentették. Kérték, hogy a szemetet vigyék ki a Tancsics Mihály és Fráter György-utcák sarkára, mert 1—2 órában belül jönnek a kocskák és a szemetet el fogják vinni. Azóta nemcsak a bejelentett 1—2 óra, hanem jónéhány hét is eltelt és a szemets kocsi még mindig nem jelent meg a szemét elhordására. Az akkor szerény kis szemétdomb azóta hatalmasan megnőtt, mert a környék lakói, látva, hogy a szemetet nem hordják el, tovább is oda viszik házi szemetüket. A meleg idő a küszöbön van, a legyek és mindenféle kártékony baktériumok milliói az egész környék egészségét veszélyeztetik és ezért azzal a kéréssel fordulunk a köztisztasági hivatalhoz, hogy szíveskedjék gondoskodni a nagy halom szemét elhordatásáról.

A Tancsics Mihály és Fráter György-utcák lakói nevében: E. Berde Mária, íróné, Dr. Róth Jenő, Catara Mihály, Daró László, Mátéfy László, Bányai Domokos, Szécsi Pál.

A bérkocsisok rémuralma

Az utóbbi időben több panasz hangzott el amiatt, hogy a bérkocsisok általában magasabb fuvardíjat kérnek a hivatalosan megállapított díjnál. Május 5-én el kellett mennem bérkocsin a Döbrentei-utca s ez alkalommal magam is tapasztalhattam a bérkocsisok magasabb fuvardíját. Ezen alkalommal ugyanis a 47-es bérkocsis az Arany János-utcai bérkocsiallomástól 40 pengőért, illetve 1500 lejért akart elvinni a Döbrentei-utcaig. Erre én a díjszabási táblázatot kértem. A bérkocsis azonban a jogos kérés teljesítése

helyett kihívólag és támadólag lépett fel. Minduntalan azt hangoztatta, hogy az utasnak semmi köze a díjszabási táblázathoz. Ezután szerelném megkérdezni az illetékes hatóságot, hogy jogosan jár-e ellen bérkocsisok, hogy jogosan jár-e ellen nincse védelme az utasnak?

Palay József
CFR nyugdíjas

Hirdessen
a Világosságban!

Előadások, hangversenyek

A PSZICHOLÓGIAI TÁRSASÁG legközelebbi ülése május 19-én, szombaton délután 5 órakor lesz a Pedagógiai Intézetben (Jókai-utca 11, I. em.) Előadás-sorozat kezdődik a modern pszichológia irányairól. Bevezető előadást tart dr. Várkonyi Hildebrand. A műsor második pontja Gyenge Aron előadása a nyelvtanulási pszichológiájáról. Minden érdeklődőt szívesen lát a társaság.

A TANTESTÜLETI SZAKSZERVEZET pénteken szakszervezeti ismeretterjesztő előadást rendez a Szinkörben. Előadók: Veress Pál, a Szakszervezeti Tanács vezetője és N. Alexei, a Szakszervezeti Tanács titkára. Az előadásra a szakszervezet meghívja az összes tantestületi alkalmazottakat.

A KOLOZSVÁRI DEMOKRATA ZSIDÓ NÉPKÖZÖSSÉG május 19-én, szombaton délután fél 5 órakor a vármegyeház disztermében műsoros kulturdélutánt tart. A befolyó összeget a deportáltak segélyezésére fordítja. Mindenkit szívesen látnak. Jegyek elővételben a deportáltak irodájában kaphatók. (Mikes Kelemend-utca 18).

A Városi Színház műsora
Május 18-án, pénteken este 6 órakor:
A ház békéje. Bajazzók. A román egység előadása a Vörös Kereszt javára.

Európaszerte nagy visszhangja van a Magyar Népi Szövetség kolozsvári kongresszusának

A bukar esti sajtó vezető helyen méltatja a magyar nép demokratikus megnyilatkozását

BUKAREST, május 17. A Magyar Népi Szövetség kolozsvári kongresszusának Európaszerte nagy visszhangja van. Ez jelzi, milyen rendkívüli jelentőségű az, hogy a romániai magyar nép képviselői szabadon, akadály nélkül kifejtették véleményüket a magyarság sorskérdéseiről, építő akaratukat nyilvánítva Románia demokratizálása érdekében.

A moszkvai rádió külföldi adásaiban, valamennyi európai nyelven foglalkozott a kolozsvári kongresszussal, a bukar esti rádió pedig rendszeresen tájékoztatta hallgatóit a romániai magyarság nagy eseményéről, ami természetesen egész Romániának nagy eseménye volt.

A fővárosi lapok vezető helyen, első oldalon foglalkoznak a romániai magyar nép vasárnapi kolozsvári nagygyűlésével. A vastagbetűs címek s a többhavas beszámolókat mutatják a román sajtó a magyarság ügyének.

A „România Liberă” háromhasábos címe a következő: „Erdély nem

azért tért vissza Romániához, hogy elől kezdjük a gyűlölködést és izgatást, hogy tovább tőrjünk a mult hibáit, vagy megbosszuljuk Horthy embereinek kegyetlenkedéseit.”

A lap teljes egészében közli Groza Péter miniszterelnök beszédét, melyben a magyar és román nép testvéri együttműködésére szól fel, majd ismerteti Teohari Georgescu belügyminiszter, Luka László, az Országos Demokrata Arcvonal főtitkárának beszédét. Befejezésül a lap leközi a Sztalin tábornyához, Truman elnökhöz és Churchill miniszterelnökhöz intézett távirat szövegét.

A „Victoria” című lap „A Magyar Népi Szövetség első szabad kongresszusa” címmel majdnem egész oldalas cikkben szól a kolozsvári nagygyűlésről. Bevezetőjében többek között ezeket írja: „1945 május 6—13 között Kolozsváron tartotta meg első szabad kongresszusát a Romániai Magyar Népi Szövetség, melyen megtárgyalták a romániai magyar lakosság és a román nép politikai, gazdasági és művelődési kapcsolatait. A magyar lakosság ki-

fejezte elhatározott szándékát, hogy valamennyi téren együttműködjen a román néppel, a demokratikus kormány politikai vonalán szabad és viruló országot építsen fel, mintaképpen a rendnek a dunavölgyi térségben.” A továbbiakban elhangzott beszédek.

Teljesen hasonló szellemben ír a „Timpul” is. A „Jurnalul de Dimineață” ugyancsak nagy részletességgel foglalkozik a nagygyűléssel, az ott elhangzott felszólalásokkal s teljes egészében közli az egyhetes kongresszuson lefektetett magyar kívánásokat és a kongresszus záróhatározatát.

A bukar esti sajtó érdeklődése és meleg rokonszenvvel biztositéka annak, hogy elmúlt az az idő, amikor a romániai magyar nép ügyéről és jogos kívánásairól ellenségesen, gyűlölködő hangon lehetett írni. A romániai demokratikus közvélemény megelégedett a kongresszus következtében nyilvánvalóan megértéssel támogatja a magyarság országépítő munkáját.

Tovább perreg a borzalmak filmje

Elrettentő kép

BOGDANOVKA, BALTA, TARGU-JIU és VAPNYÁRKA hóhéraitól

BUKAREST, május 17. Az „első-
endü” háborús bűnösök ellen május 4-én megkezdődött néptörvényszéki tárgyalásokról írott beszámolómban már közöltük néhány vádlott viselt dolgait. A 38 bűnözőből álló arcképcsarnokból eddig Macici és Trestioneanu tábornokok, az odesszai mézárás kezdeményezőinek, Calotescu ábornok és Marinescu alezredes, a sernovici pogrom végrehajtóinak, Murgescu alezredes és Finkelstein Jenjám, a vapnyarkai zsidónyuzóknak, valamint Ghinerari Florin hadnagy, a bersadi szadista gyilkosnak, Isopescu ezredes, Pădure Aristid volt alprefektus és Bobin volt szolgabíró, a bogdanovkai haláltábor hóhéraitól véres figuráit emeltük ki.

A bukar esti néptörvényszék vádtanácsának asztalán lévő iratok nyomán tovább perreg a borzalmak filmje és elrettentő részleteket tár fel a következő vádlottak gyilkos tevékenységeiről:

Zlătescu Gheorghe ezredes és Trepăduș Grigore tanító

Az Antonescu parancsára létesített targujui gyűjtőtábor kapujára valóban fel lehetett volna írni Dante örök ítéletét: „Ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel...” Ezt az ítéletet rettenetes terrortetté véres valósággá Zlătescu Gheorghe ezredes-táborparancsnok, Antonescu hű embere és ennek alárendelt pri-
békje, Trepăduș Grigore volt krajo-

vai tanító, tartalékos főhadnagy.

Ez a kettős bünszövetkezet a legválogatottabb kínzásokkal hozta az internáltak megzsidósításához. Téli idején fémzárak és meztelenség dolgoztatták az emberek százait és ezreit a Bumbaști—Livezeni közötti vasútvonalon. A legnehezebb testi munkára kirendelték a betegeket is. A táborban őrzötteknek piszkos, bűzös, ehetetlen lötyök t adtak s egy szálig elkobozták mindazokat a dolgokat, amelyeket a hozzátartozók juttattak el nagyösszegű megvesztegetések árán.

Trepăduș, ez a minden emberi érzésből kivetkőzött tanító szabadon levezethette a táborban szadista ösztöneit. Az ellátás és a bánásmód miatt könnyeztették a börtönököt köthette és ott tartotta őket 20—30 óra hosszat, még azt sem engedvén meg, hogy vizet vigyenek a szerencsétleneknek. E szörnyűségei közben állandóan korbáccsal járt és dühödtet le-lesújtta a védtelenekre. Egy ízben 10 napra — Zlătescu jóváhagyásával — felfüggesztette az élelmezést. Ez idő alatt a tábor foglyait, köztük Vándori és Weiner Gusztáv külföldi újságírókat arra kényszerítette, hogy evégek meg a szögös drótkerítés mellett burjánzó fűvet. 1941—1942 telén megöltötte, hogy fűtsenek a barakkokban.

A két gonosztevő barbár módon bánt a tábor katonáival is. A szörnyes köpenyeket és kucsmákat elkobozták és a katonáknak is ugyan-

azt az ehetetlen ételt szolgáltatott fel, mint a foglyoknak.

Buradescu Sever altiszt

A vapnyarkai haláltáborban Murgescu alezredesnek és Finkelstein Benjammak mellő társa volt Buradescu Sever altiszt. Mint végrehajtó közeg, vad dühvel vetette reá magát a szerencsétlen deportáltakra. Első ténykedését 10 dekáról 5 dekára csökkentette. A hozzátartozóktól érkezett csomagokat elkobozta.

Az ő találmánya volt az „ördög-zárka” is. Három méter mély és rendkívül keskeny árkot ásato t, úgyhogy a begyűmtezt embereket alig lehetett megymöszölni. Az árkot hasított fedelekkkel fődte be, annyi levegőt hagyva csupán, hogy az áldozatok meg ne fulladjanak. Ezekben az ördög-zárkákban gyakran 24 óra hosszat is ott tartatta a foglyokat. Egy alkalommal parancsot adott, hogy adjanak le sortűzet az internáltakra.

Landau Izu, az áruló

Az Isopescu Modest ezredes parancsnoksága alatt állott bogdanovka haláltábornak, ahol 48 ezer emberrel végeztek, hirhedt alakja volt Landau Izu, akit az „áruló” elnevezéssel bélyegezték meg az internáltak Landau, aki maga is internált volt behízelegte magát a táborparancsnokságnál állandó árulodásaival, amelyek napról-napra több áldozatot követeltek az internáltak amugyis gyérülő sorjaiból. Miután a szintén internált Landau megnyerte a parancsnokság bizalmát, új szenvedések korszaka következett.

Az áruló kapott megbízást a kenyérelosztásra. Ott aranyrubelért árusította ki a kenyér kilóját. Ugyancsak aranyfedeztet fizetése ellenében adta át a szerencsétleneknek a hozzátartozók postaküldeményeit. Ezt az aljas tevékenységét Isopescuék nevezék dőltek ki a goltai megyefőnökséghez. Landau ebben a minőségében mutatta ki igazán a fogafelérét. Ha néha-néha „felülvizsgálata” belépett a tábor kapuján, így kiállott rá a feléje közeledő internáltakra:

— Öt méter távolság, mert bűdösek vagytok!

Gavaș Stefan alezredes,

a baltai csendőrszázalaj parancsnoka, Kérdemelte a hóhérs elnevezést. Egy alkalommal magas színe elé vezetett az egyik altiszt tizenöt szovjetparasztot.

— Miért hoztad őket a nyakamra?! Miért nem ölted még te?! — ordított reá az altisztre Gavaș.

— Nem kaptam parancsot, hogy ítélkezzen néküm végezzen ki embereket — válaszolta elfehéredve, de bátorsággal az altiszt.

— Hát majd én végezek ki parancsmegtagadás miatt! — fenyegetőzt az alezredes előzéve a revolvérét. Ezután sajátkezőleg agyonlőtt 12 lakost. Terrorja idején több házat felgyújtott és kíméletlenül rabolt.

És a többiek...

A kötetre menő vádiratokból csak egy-egy részletet ragadhatunk ki, ha szemvillanásnyilag meg akarjuk világítani a néptörvényszék elé került többi vádlott arcképet is.

Ezek közé tartoznak: Malinescu Nicolae altiszt, volt bogdanovkai őrsparancsnok. Ez képzelt bűnök miatt 25 bot- és korbácsütést mért az aszszony- és férfifogyók meztelen hátára. A keze alá került internáltakat kifosztotta. Ciarchir Dumitrăscu a vopnyarkai táborban személyes durvaságával tünt ki. Jól beszélt oroszul és így különösen a politikai foglyokra vetette rá magát. Majdnem minden hónapban megünnepele a születésnapját. Ilyenkor a foglyokat kényszerítette, hogy értékes ajándékokkal járuljanak elébe. A táborban támadt viszály alkalmával sortűzet rendelt el.

Hasonló bűnök terhelik a többi háborús gonosztevők lelkét, akiket sorra felvonultatnak a néptörvényszék tárgyalásaira.

Ezek között van Popescu Lucian volt tartalékos főhadnagy, Năstase Ion őrmester, Bulatu Dumitru őrmester, Wielenz Alfréd áruló internált, Ambrus Romulus őrnagy csendőrsparancsnok, Crestinu Avram magán-tisztviselő, bujdogáló tetteztárs, Manescu Vasile volt dumanovkai főszolgabíró és Ciinceanu Constantin főhadnagy.

A bukar esti lapok élénken foglalkoznak a tárgyalások egyes szakaszaival és hangsúlyozzák, hogy a román nép a legulyosabb megtorlást követeli ezekkel a banditákkal szemben.

Minden drágult -- csak a „Képes Újság” lett olcsóbb!

Legújabb számának főbb tartalma:

Szentimrei Jenő:

Ostrom-naplómból.

László Gyula:

Forradalmak az újkori művészetben.

Bögözi András:

Brazza, a Kongó eposza.

Hegyi György:

Beszélgétek Szolnay Sándorral.

Képes hirdető Bukarestből.

Enyedi Hugó verse.

F. Takáts Zoltán:

Erdélyi műtörténelmi emlékek.

Jakab Zsuzsanna dr.:

Az áruló Mussolini.

Tamács Gáspár:

A Magyar Népi Szövetség kongresszusa.

Nagy István:

Minden jog a szerzőé. (Folytatásos regény.)

Ára 250 lej.

2x2=4, ez biztos, de hogy a

Matematikus bálon

május 19-én este a Diákházban nagy meglepetésekben lesz része, az még biztosabb

„ERBA”

Faipari Vállalatnál vásárolhat mindennemű sport-cikkeket.

Faárukat: rollert, kerti széket, gyalupadot, tolltartót, seprűnyelet és fagereblyéket.

Faárukat megrendelés után nagytételben olcsón szállít.

Gyártótelep: Kolozsvár, Guttenberg-u. 11. Telefon: 628.

HIREK

A jassi mézszárlás áldozatainak hozzátartozói állami nyugdíjat kapnak

Bukarest, május 17. Az IOVR, a háborús rokkantak, árvák és özvegyek jogait és érdekeit védő szerv igazgatóságának határozata alapján rendes állami nyugdíjat kapnak az 1941 június 29-én Jassiban lemészárolt zsidó áldozatok hozzátartozói, az árvák és az özvegyek, valamint mindazok a zsidók, akik a deportálás idején súlyosan megrokkantak.

BESZÜNTETTÉK A LAKÁSKINTALÁSOKAT. A lakáshivatal közli: A lakáskintalásokat június 1-ig beszüntetjük. Kivételt képeznek a szolgálati érdekből idehelyezettek és a deportálásból visszatért személyek igénylései. Tehát más személyek lakásigénylésüket csak a fenti nap után nyújtsák be az illetékes közigazgatási kirendeltségekhez.

Vendégipari purifikálás. A kolozsvári vendégipari munkások szakszervezetének purifikáló bizottsága felkéri azokat, akik Mészáros József, Silló Lajos, Sárosi Zoltán, Székely Elek, Mateanu Jakab pincérmunkások és Szilágyi Ferenc portás multbeli magatartásával kapcsolatosan terhelő adatokat tudnak, május 25-ig jelentésként zárt borítékban, aláírással, a szakszervezetnek (Kl. trom-u ca 1).

Letartóztattak egy nyilas táncosnőt. Budapestről jelentik: A politikai rendőrség őrizetbe vette Desseffy Flóra táncosnőt bátyjával, Desseffy Lászlóval együtt, akik évek óta a legerőteljesebb nyilas propagandát fejtették ki. Formaruhában jártak és az OTI-nál, valamint a nyilas szórakozóhelyeken hangoskodtak. Közeli kapcsolatban voltak Héjjas Ivánnal, aki a férfit az OTI-hoz beültette. Miután mindketten káros tevékenységet fejtettek ki, a toloncházba internálták őket.

A Józsa Béla- és Nicolae Bălcescu-Athenaeumok kapták a hirdetések hasznosításának a jogát. Kolozsvár város polgármesterei hivatala közli, hogy május 1-ével ismét életbe lépett a hirdetési jog gyakorlására vonatkozó szabályrendelet Kolozsvár város területén. A polgármesterei hivatal a hirdetési jog hasznosítását a Bălcescu Nicolae- és Józsa Béla Athenaeumoknak adta haszonbérbe. A jövőben tehát semmiféle hirdetés nem lehet kitenni az engedélyes előzetes hozzájárulása és a hirdetési díj befizetése nélkül. Az összes érdekeltek tisztazzák sürgősen hirdeteik helyzetét az engedélyesek iródjában (Jókai-utca 2).

„Ne higgy, magyar, a németnek“. Budapestről jelentik: Ezen a címen tartott előadást a budapesti rádióban dr. Kemény István ismert nevű közíró. Az előadás kimutatta, hogy a magyar szellemi élet legjobbjai évszázadokon keresztül mindig németellenesek voltak és harcot hirdettek a magyar szabadságot veszélyeztető német törekvések ellen.

(*) Cipész- és csizmadia iparosok figyelmébe! Szombaton, május 19-én délután 4 órakor adóügyi ismertetés végett az Iparkamrában pontosan jelenjenek meg. 7608

(*) Köszönetnyilvánítás. Halás közönetemet fejezem ki a gépípari szakiskola tanári karának és növendékeinek, valamint a „Fermeta“ vezetőinek és ottani munkástársainak, továbbá jóbarátainak és ismerőseimnek, akik feledhetetlen Gyurrotelükkel családomat körülvérték, s együttérzésükkel enyhítették nagy fájdalmunkat. Száva György.

(*) Ügyvédi hír. Dr. Gál Lajos ügyvéd címe Bukarest, Str. Caluser 71, II. emelet, 6 ajtó. 7624

MEGNYITOTTÁK A JASSI EGYTEMET. Bukarestből jelentik: A jassi tudományegyetemet ünnepélyesen megnyitották. A megnyitó ünnepségen megjelent Stefan Voitec nemzetnevelésügyi és Constantinescu-Jasi propagandaügyi miniszter, több államtitkár, továbbá S. Stoilov, a bukaresti tudományegyetem rektora és C. Parhon tanár, az ARLUS elnöke. Stefan Voitec nemzetnevelésügyi miniszter a megnyitó ünnepségen tartott beszédében megemlékezett azokról az időről, amikor emlékezett azokról az időről, amikor még a jassi egyetemi hallgatóságnak portja kiadta a „Scanteia“ (Szikra) című napilapot.

Nagyszalonban is megkezdte munkáját a Demokrata Zsidó Népközösség. A deportált zsidók egy részén kihatására lehetővé tette, hogy a Demokrata Zsidó Népközösség kibővíti ezt és újjászervezett keretekkel megkezdje munkáját. A Népközösség együtt kíván működni a Kommunista Párttal és a többi demokratikus egyesületekkel: a Magyar Népi Szövetséggel, a Népvédelmi Egyesülettel, az Ekések Frontjával és a Hazafiak Szövetségével. Címe: Nagyszalon, Petőfi-utca 4.

Ujra átvizsgálják a győri szabotázis-per aktáit. Budapestről jelentik: Néhány évvel ezelőtt az ismeretes győri szabotázis-perben halálra ítélték Nemes győri textilgyári igazgatót, dr. Marton György színházi titkárt s mindkettőjüket ki is végezték. Ebben az ügyben Békeffy Lászlót, az ismert konferansziét is letartóztatták és tizenkét évi fegyházra ítélték. Közben Békeffyt ismeretlen helyre szállították. A budapesti ügyészség most utasítást adott arra, hogy vegyék elő a győri ügy aktáit, mert az a gyanú, hogy nem is történt szabotázsesemény s az egész ügy inkább politikai szempontból volt szükséges. Kinyomozzák a per hátterét, ami annál is könnyebb, mert Győrben kézrekerítették az állítólagos feljelentőt, aki igen érdekes vallomást tett az ügyben. További letartóztatások is várhatók. A szabotázis-per bíráit is felelősségre vonják.

A Haladó Ifjuság szervezetének vezetője pénteken délután 3 órakor gyűlést tart a Haladó Ifjuság Szervezetének székházában (Unió-utca 21, Redout). Kéri a vezetőség tagjainak pontos megjelenését.

A fűszálak politikája

Örömmel közöljük Mikó Gábor dr. kolozsvári római katolikus lelkész tanár megkapó irását a Magyar Népi Szövetség most lezajlott országos kongresszusáról. Ime, a népi egység hangulata.

Pár évvel ezelőtt kiint jártam az egyik faluban, ahol régi jó barátom ebéd után kivitt az ő gyümölcsös-kertjébe. Eppen akkor virágoztak a fák. Egyik díszesebb volt a másiknál. Hívtak engem is zenés, mámoros lakodalmukra. Mentem is volna közéjük, de valami viz-zartartott. Ahogy az ösvényen álltam, a fűszálak könyörögni kezdtek, hogy ők is élni akarnak, ne tapossam le őket.

— Mi nem vagyunk olyan cifrák — vallották ősszintén —, ünnepeink sem érünk rá, nekünk szelni kell mindig szelni kell a munkánkkal, mert gazdánk kétszeres, háromszoros termést kíván tőlünk!

A fák mikor ezt hallották, még gögösebben integettek. hahotázlak. Engem azonban már nem érdekelték. Tavozáskor csak a füveknek mondtam, hogy viszontlátásra.

Néhány nap muva meg is történt. Közben, sajnos, óriási vihar háborozott végig a kerten. A fákat gyökerestől kitépte vagy derekbaförte, másoknak meg a káját amputálta. A büszke fák vert hadsereghez hasonlítottak. Ekkor ismét a fűszálak szerénykedtek felém. Az ő szemükben is ott remegett a kegyetlen vihar emléke, de ők mégis most még szebbek, még frissebbek, még elpusztíthatatlanabbak voltak, mint azelőtt.

Ez jutott eszembe vasárnap, mikor a Magyar Népi Szövetség országos diszgyűlését éltem át. Hosszu, rettenetes háboru viharzott végig fölöttünk is és a magyarság kertjéből elsöpörte a mi dölyfös, méltóságos, primadonnafáinkat. A nép pedig nem diszgyarban, de a vadvirág természetes szépségéhez hasonló százszorszép népviseletben, a fűszálak nyelvén szólalt meg:

— A vihar — mondta ezer meg ezer ember —, miként fűtestvéreinket, minket sem tudott elpusztítani. A mi őserőnk, amely János vitézeket és Toldi Miklósokat, Petőfi Sándort és Arany Jánost, Dózsa Györgyöt és Esze Tamást, Veres Pétert és Kurkó Gyárfást adott nekünk; amely a török uralom után ismét benépesítette a Nagyalldot; amely megőrizte a magyar nyelvet akkor, amikor uraink nem tudták, nem használták; amely világhírű népdalokat, balladákat termelt; ezt a csodálatos életterőt mi nem fecsereztük el hejehujás tivornyákon és megőriztük a reakcióval szemben is. Mi ujra élünk és sokan vagyunk, örülünk és dolgozunk, hogy a mi testvéri ölekezésünk kétszeres termést hozzon: magyar és világdemokráciát.

Igen, csakis a fűszálak politikája helyes. Csak a nép adhat a politikának, céljainak igazolást, hogy így végre politika és nép egymásra találva az egész magyarságot magával sodorja az együttélés és szomszédos népek összefogása felé. Hiszen a fűszálak nem ismernek országhatárokat, hanem csak közös anyaföldet, melyből nőnek, közös vihart, mely sújtja őket és közös napot, mely áldás mindnyájukra.

Mikó Gábor

Kirándulást rendez a Népvédelem. A Népvédelem nagy kirándulást rendez vasárnap, május 20-án a Hója-erdőbe összes tagjai részére. A kirándulás célja a város különböző kerületeiben lakó népvédelmi tagoknak egymással való megismertetése. Műsorról, sörrel a Népvédelem gondoskodik, ennivalót, jövedvet mindenki hozzon magával. Az idő remélhetőleg kitűnő lesz. Találkozás vasárnap reggel fél 8-kor a Szabadságtér 10 alatt. A Népvédelem minden tagját s azok családját szeretettel várja.

(*) Az I. Ioku Iparhatóság 101.478/1945. számú végzésével Guttman Edit kolozsvári lakost a Stern Mórné „Figaro“ kolozsvári, Unió-utca 6 alatti céghez vállalatvezetőnek kinevezte. 6207

(*) Kereskedőknek fontos! Az új gazdasági törvények ismertetése! A Kereskedők Egyesületének felkérésére a Kereskedelmi Felügyelőség május 20-án, vasárnap délelőtt 10-kor a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében ismerteteti az új törvényeket. (Árszabályozás, árdrágítás és szabotázis, fizetésrendezés, az áruforgalom új előírásai stb.) A törvények rendkívül fontosak és szigorúak, a határidők rövidek, életbevágó tehát, hogy minden kereskedő megismerje az előírásokat. A belépéshez fényképes tagsági igazolvány szükséges. Kereskedők Egyesülete. 7577

(*) Orvosi hír. Dr. Lőrincz Sándor idegklinikai tanársegéd rendelőjét megnyitotta Mikó-utca 8 alatt. Rendel 2—4-ig. Quarz, rövidhullám. 7577

(*) Ügyvédi hír. Dr. Daróczi Ferenc ügyvédi irodáját Malinovszki-tér 14 alól Magyar-utca 1 alá helyezte át.

A LAKÁSNYILVÁNTARTÁSI LAPOK BENYÚJTÁSI SORRENDJE. A lapok beadásának utcaszerinti sorrendje május hó 19-én a következő: I. ker.: az esetleg kimaradt utcák és be nem adott nyilvántartási lapok. II. ker.: Pata, Pázmány, Pillangó, Pósa, Reguly, Rigó, Sibelius, Sip, Szabolcska és Szamosfalvi-utcák. III. ker.: Krizbai, Lázár, Lehel, Liliom, Lorántffy, Luther, Malinovszki-tér 16, 17, 18, 19. számok, Magyar, Meder és Megyeri-utcák. IV. ker.: Mozdony, Munkácsi, Nagybaldogasszony, Nagy Lajos király, Nábob, Nádasment, Nyugati, Ósz, Paál és Pappfalvi-utcák. VI. ker.: az esetlegesen kimaradt utcák és be nem adott nyilvántartási lapok. Május 22-én. II. ker.: Szántó, Szász Domokos, Szenci Molnár, Szent Jakab, Szondy, Szopori, Suomi-tér, Szvaesina, Taksony vezér és Töközi-utcák. III. ker.: Molegölgy, Mészáros, Morgó, Nagymorgó, Nádasstorok, Obsitok, Pacsirta, Papp, Partmenti, Pápai és Páris-utcák. IV. ker.: Pálffy, Pekri, Pócsi, Postás, Pozsony, Radák, Raktár, Rádai, Rákai Lea és Révai-utcák. Május 23-án: II. ker.: Tordai-ut baloldala, Tótfalusi, Tölgyesi, Varju, Városi, Végvári, Vörösmarty, Vöröstorony, Zápolya, Zrienyi, Zsilvölgyi és Zsolt vezér utcák. III. ker.: Pelikán, Petur-bán, Porcellán, Porond, Rédhely, Rozsnyai, Sas, Szabolcs vezér, Szalárdi, Szamos 23, 25, 27, 29. számok. IV. ker.: Réz: Róka, Rozmaring, Seregély, Simon Elek, Sólyom, Szebeni, Szegedi, Szent István és Szentiványi-utcák. Május 24-én: II. ker.: az esetlegesen kimaradt utcák és be nem adott nyilvántartási lapok. III. ker.: Szamosfalvi páratlan oldal, Szalai, Szamosköz, Szegfű, Szekeres, Szemere, Szentgyörgyhegyi, Szentgyörgyhegyalatti, Szentháromság-tér és Szentpéteri-utcák. IV. ker.: Székely Mózes, Szigligeti, Sztás, Szolnoki, Teleki, Temesvári, Téglagyár, Tóth Ede, Trombitás, Tudor Vladimirescu, Tuzokmál és Ujjfalvi-utcák. Május 25-én: III. ker.: Szent László, Székelyhadosztály, Szénafü-elővölgy, Szücs, Taligás, Tagányi, Taresai, Telekfarka, Téglás és Thaly-utcák. IV. ker.: Vadász, Varga, Vas, Vasgyár, Vasut, Veréb, Veress, Verőfény, Vigyázó, Wass Ottília, Zombor, Zug és Zsigmond király-utcák. Május 26-án: III. ker.: Tibore, Toldi Miklós-tér, Tömösi, Töresvári, Tünde, Ugrai, Uzoni, Fosztó, Uzsoki, Vajdahunyadi, Vágóhid-tér, Vereckei és Vidra-utcák, valamint az esetlegesen kimaradt utcák és be nem adott nyilvántartási lapok. IV. ker.: az esetlegesen kimaradt utcák és be nem adott nyilvántartási lapok.

(*) Felhívás a dohányárusokhoz! A dohányjövedék (CAM) kolozsvári igazgatósága (Budai Nagy Antal-utca 1) tudomására hozza azon dohányárusoknak, akiknek iratait május 14. és 15-én felülvizsgálták és az ideiglenes működési feltételeknek megfelelően rendezhető lesz, hogy a dohány- és bélyegkiosztás május 21-én, hétfőtől megkezdődik a következő sorrendben: Kizárólagos dohányárusok: Minden hétfőn és szerdán délelőtt 7—10 óra között, akiknek családi nevük A—K betűvel kezdődnek. Kedden és csütörtökön délelőtt 7—10 óra között, akiknek családnevük L—Z betűvel kezdődnek. Minden pénteken a vegyes dohányárusok részére van kiosztás. A dohányárusok a rendelő könyvecskével és pénzzel a dohányjövedék (CAM) kolozsvári igazgatóságánál (Budai Nagy Antal-utca 1) jelentkezzenek. Továbbá tudomásukra hozzák, hogy a román dohányárut május 21-től csak a jelenleg érvényben lévő hivatalos tarifa szerint lehet árusítani, a román monopoltörvény feltételeinek szigorú betartásával. Akik a fenti törvényt megszegik, büntetésben részesülnek.

(*) Dohánykiosztásokról figyelmébe! Vasárnap, május hó 20-án délelőtt 8 órakor saját érdekükben jelenjenek meg a Kereskedők Egyesülete iparkamarai helyiségében. 7616

(*) Halálozás. Öreggy Székely Dénesné, volt Suba Lajosné 85 éves korában elhunyt. Temetése péntek délután 4 órakor lesz a temetői kapunál. 7607

A magyar írók felsorakoznak a demokratikus erők arcvonalába

KOLOZSVÁR, május 17. A Magyar Népi Szövetség országos kongresszusa alkalmával megalakult Romániai Magyar Írók Szövetsége táviratban jelentette be részvételét a demokratikus erők egységes arcvonalában mindazoknak a személyeknek és intézményeknek, amelyekhez a magyar írókat közös érdek és testvéri szolidaritás fűzi. Így távirat ment Groza Péter miniszterelnöknek, Constantinescu-Iasi, propagandaügyi miniszternek, Luka Lászlónak, az ODA főtitkárnak, továbbá a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnak és a Román Írók Szövetségének.

A táviratokat az írószövetség nevében Nagy István, Szabédi László és Méliusz József írta alá. A történelmi szempontból dokumentáris értékű táviratok szövege a következő:

**GROZA PÉTER MINISZTER-
ELNÖK URNAK
BUKAREST**

A Romániai Magyar Írók Szövetsége megalakulása alkalmából üdvözljük Miniszterelnök Urat és kormányát. Szövetségünk minden erejével támogatja a román és magyar nép megbékélésén fáradozó kormányzatot.

**CONSTANTINESCU-IASI MINISZTER-
URNAK
BUKAREST
Propagandaminisztérium**

A Romániai Magyar Írók Szövetségének megalakulása alkalmából üdvözljük Miniszter Urat. Szövetségünk elsőrendű feladatának tekintjük a román demokratikus írókkal való együttműködést és bizunk Miniszter Ur baráti támogatásában.

**LUKA LÁSZLÓ ODA-FŐTITKÁR-
URNAK
BUKAREST**

A most megalakult Romániai Magyar Írók Szövetsége üdvözlő az Országos Demokrata Arcvonalat és minden erejével részt kíván venni az igazi demokrácia fasizmus-ellenes harcában.

**SZÖVETSEGI ELLENŐRZŐ
BIZOTTSÁG
BUKAREST**

A Romániai Magyar Írók Szövetsége üdvözlő a Szövetséges Ellenőrző Bizottságot és minden erejével részt kíván venni a demokratikus társadalmi erők antifasiszta küzdelmében.

**SOCIETATEA SCRITORILOR
ROMANI
BUKAREST**

Románia Liberá szerkesztősége
címén

A Romániai Magyar Írók Szövetsége megalakulása alkalmából testvéri üdvözlését küldi az együttműködés reményében a demokratikus román íróknak.

**A jövő héten nyitják meg
Temesváron az orvostudományi egyetemet**

Temesvár, május 17. A jövő hét folyamán ünnepélyes külsőségek között megnyitják Temesváron az orvostudományi egyetemet kapuit. Ebből az alkalomból Temesvárra érkeznek többen a kormány tagjai közül és résztvesznek a megnyitási ünnepségen az ország valamennyi egyetemének kiküldöttei. Az ünnepi megnyitásra idevárják a kolozsvári magyar egyetem küldöttségét is.

A Kommunista Párt a harmadik kerületben, az Edison filmszínházban vasárnap délelőtt fél 10 órakor népgyűlést tart. Minden érdeklődőt szívesen vár a Kommunista Párt

A szakszervezetek megbízást kaptak a termelés ellenőrzésére

Mától kezdve egyetlen gyárból sem mehet ki semmiféle termelvény a szakszervezeti ellenőrző közegek tudta nélkül

BUKAREST, május 17. A piaci árak és az áruforgalom szabályozásáról szóló rendelet törvény végrehajtásával kapcsolatban az Országos Árelenőrző Kormánybizottság nagy jelentőségű határozatot hozott. A határozat szerint az egyes üzemeknél és ipari vállalatoknál az ellenőrzés addig is, amíg a rendelet törvényben előírt ellenőrző szerveket felállítják, a szakszervezeti megbízottak végzik.

A szakszervezeti megbízottak az árelenőrzést az Országos Árelenőrző Kormánybizottságtól kapott utasítások és a kormánybizottság közvetlen ellenőrzése mellett gyakorolják. Ennek megfelelően a megbízottak, ha a törvényes rendelkezésektől eltérő intézkedéseket észlelnek az üzemeknél, arról kötelesek jelentést tenni az árelenőrző kormánybizottságnak, ha-

sonlóképpen a rendellenességekkel kapcsolatban foganatosított intézkedéseikről is.

Mától kezdve tehát egyetlen gyárból sem mehet ki egyetlen darab áru illetve termelvény sem a szakszervezeti ellenőrző közegek tudta és ellenőrzése nélkül. Hasonlóképpen rajtuk keresztül történik a nyersanyag beszerzés is.

Ez a nagyfontosságú határozat is azt igazolja, hogy Románia demokráta kormánya teljes lendülettel, a legkomolyabban látott hozzá a gazdasági egyensúly helyreállításához. Az érvénybe léptetett közgazdasági vonatkozású törvények nem hagynak egy kicsinyke rést sem, amelyen az üzérkedők kibújhatnának, hogy sőt-ét üzemüket tovább folytassák.

A Magyar Népi Szövetség földművesiskolája

Ne késlekedj a tavaszi munkával, ha a tavasz meg is késett

Közel hat esztendeje, hogy a háború megindult és a földművesnek a háború folytatása érdekében többet és jobbat kellett termelnie. Most már vége van, minden barázda, minden földműves-tenyer az újrakiépítést szolgálhatja: nem a rombolások pótlását, hanem a szebb és teljesebb jövőt. Azt, hogy a háború okozta sebek eltűnjenek, hogy behozzuk a háború mulasztásait. Munkánk most teremt nem a vérontást, a halált, hanem az újjászülést szolgálja. Hálás szívvel, a felszabadultság örömeivel végezzük.

Harcra a gyomok ellen!

A falvak határai még mindig nepesek. Még folyik a szántás és a vetés: a késői kitavaszkodás és az iga hiány miatt az idén nem lesz „zöldfarsang”. Mihelyt ugyanis ezek elvégződnek, a gabonaféléket kell kigyomlálni és azután máris kezdődik a kapálás.

A hányos talajelőkészítés következtében az idén különösen sok a gyom. A gyomálás pedig időpazarló munka. Ezért boronáljuk meg minden vetésünket. A boronálásal egyrészt a gyomokat irtjuk másrészt elősegítjük a természetű növény gyorsabb fejlődését, a kapasnövényeknél pedig megkönnyíti a kapálást. A kukoricát akkor kell boronálni, amikor 3-4 levélben van, a napraforgót amikor eldobta szikleveleit és szintén 3-4 igazi levele van, a burgonyát az ültetés után egy hétre vakorolásban reszesztjük, kikelés után pedig, amikor 5-10 cm. magas, szintén meg kell boronálni hosszufogú, könnyű boronával.

A kipszult, vagy rosszul kelt vetések helyét korai kukoricával és babbal pótoljuk. A kukoricát itt is lehetőleg négyzetesen, a babot pedig sorba vetjük, hogy ápolásuk könnyű legyen.

Az olyan földeken, amelyeket nem tudunk elég hamar előkészíteni és bevetéskor elzárunk, ezután kell gondoskodnunk, természetünk takarmánytököit. A felszántott és elboronált földbe egymástól 3 méterre négyzetesen ássunk akkora gödröket, amelyekben 4-5 lapát portagyát lehet tenni, ezt keverjük össze a kiásott földdel és az így előkészített fészkekbe helyezünk 5-6 tökmagot egymástól 3-4 ujjnyi távolságra kör alakban. Hintünk rá 2-3 cm.nyi földet és meztelen lábval lépünk rá, vagy a lapátat val. veressük le. Ugy a fészkeket, mint a teszkek közötti helyet állandóan tartjuk gyommentesen. Amikor kikelt és indakát hajt, az indákat úgy vesszük, hogy egymástól egyenlő távolságra kerüljenek és lehetőleg sehol se keresztezzék egymást.

Ne feledkezz meg a hárttevő hernyók és bogarak ellenszérééről

A gyümölcsfákat májusban támadja meg a pókhálóspóka. A rágás fekete pettyes kis hernyó és az egész fát pókhálóval vonja be a pókháló alatt a mész elpusztul. Védekezésükkel, mielőtt a hernyók szétvándorolnának, az egyes fészkeket le kell vágni és el kell égetni. Egyébként a hernyók ellen arzénos vagy nikotinos permetezéssel védekezünk. Ugyanakkor májusban fellépő kárttevő a bundásbogár is. Szürke szőrös, babszemnyi nagyságú bogár. A virág belsejét és szirmait rágja le. Rend szerint az öszibarackot és a későn virágzó fákat támadja. Védekezés: naponta a bogarakat többször is le kell rázni, össze kell szedni és elpusztítani. Különösen sok kárt tesz a almamoly is. Virágzás utáni 8 napra történő Bordó-lében keverlet, arzénos permetezéssel védekezünk ellene, amelynél tíznaponként 2-3 szor is ismételnünk. Tavasszal a ribizke és az egres levelein apró kerek barna színű foltok jelentkeznek. A foltok összefolynak és végül a ribizke és az egres levelei elszáradva lehullanak, ezért ezt a betegséget a ribizke és az egres levélhullató betegségnek nevezzük. Helyes és kielégítő trá-

gyázás al és májustól kezdődő, 14 naponként ismétlődő 1 százalékos Bordó-lében permetezéssel védekezünk.

A konyhakertekben az elvetett zöldség élék kikelték, a feladat most az, hogy ezeket gyommentesen tartsuk. Ezután kerülhet elvetésre a spárgatök, uorka, a nyári kalarabé és ez után kell kipalántálni a paradicsomot, paprikát. Most időszerű a szánta-palántásnak a kiültetése is, amelyből a fejszalata lesz. A friss vetéseket esténként rózsás öntözővel öntözzük, a friss ültetési palántákat pedig rózsánélküli öntözővel áztatás-szerűen és olyan módon, hogy az öntözéssel ne mosódj ki a palánta gyökere.

Örömmel jelentjük gazdatisztvéreinknek, hogy nemsokára nemcsak a Világosság hasábjain tarthatja a Magyar Népi Szövetség földművesiskoláját, hanem külön a falusi földművesek számára helenként megjelenő lapban is. A kormány által beindított mezőgazdasági többlettermelés érdekében az ipar és az ipari munkásság mind nagyobb és nagyobb eredménnyel és növekvő számmal szolgálja.

Kós Balázs

SPO RTÉLET

Temesvár válogatottjával is játszott a KMSE és 4:3 (4:1) arányú vereséget szenvedett

Junius 17-én újrajátszák az „Athanasiu-kupát”

BUKAREST, május 17. A KMTE Bukarestben még egy mérkőzést játszott a körmérkőzés során kitűnően szerepelt Temesvár válogatottjával. A fáradt kolozsvári csapat 4:3 arányú — megérdemelt — vereséget szenvedett, ha a második félidőben igen közel volt az egyenlítéshez, amikor is 30 percen át teljes technikai és fortélybeli fölényben volt. A KMSE góljait Bonyhádi (2) és Farkas rugták.

A vitás döntőmérkőzés ügyében, amely, mint ismeretes, 1:1 arányban végződött a KMSE és Bukarest válogatottja között, úgy határoztak, hogy junius 17-én Bukarestben újrajátszák és ekkor eldől az Athanasiu-kupa sorsa is.

Ökölvívó- és birkózómérkőzés a Szinkörben

KOLOZSVÁR, május 17. A tömegsportot gyors ütemben továbbfejlesztő két munkás egyesületünk, a Dermata és a CFR közös rendezésében vasárnap, május 20-án reggel fél 10 órai kezdettel a Szinkörben ökölvívó- és birkózóversenyek zajlanak le. Ez a viadal igen jó sportot hoz, mert városközi jellege is lesz. A Dermata SC és a CFR versenyzői ugyanis Nagybánya válogatottjával mérkőzést rendeznek és tudásukat.

A CFR az ökölvívó mérkőzésekre meglepetést tartogat a közönség számára. Olyan versenyzőket vonultat fel, akik ennek az izgalmas sportágnak minden technikai fogását meg fogják csillogtatni.

Jegyeket elővételben már fél 9 órától árulhatnak a Szinkör pénztáránál.

A magyarországi sportélet hírei. Budapestről jelentik: A nagy MTK régi hírességei közül Konrád Kálmán Svédországban, Orth György pedig Dél-Amerikában folytat évek óta tréneri tevékenységet. Annál szomorúbb hír jött Braun Csibiről, az egykori kiváló népszerű csatáról.

A „minden idők legjobb jobbszélője” a munkatáborban pusztult el. Szegény Csibi, nagyon sokat szenvedett. Az egykoron atlétatermetű, 42 esztendő, ereje teljében lévő sportember az üldözések, kínzások és éheztetések következtében 35 kilóra fogyott le és legyengült szervezete nem tudott többé megbirkózni a viszontagságokkal. Bródy Sándort, a régi „nagy Fradi” felejthetetlen középfedezetét a nyilasok elhurcolták a Magdolnákórházba. A kedves, művelt, bohém természetű idős sportember sorsáért osztatlanul aggódik az egész sporttársadalom. Bánó Jenő, az ismert sportember, a pesti oldal felszabadulását követő napokban, szomorú körülmények között meghalt. Az európai híri uszozsakember halálát különösen tragikus színekkel festi alá az a körülmény, hogy egész életében a szociális eszmék győzelméért harcolt, az érvényesülési lehetőségek helyett inkább választotta a szerényebb életkörülményeket, csak hogy célkitűzéséért dolgozhasson és amikor elérte álmai megvalósulását és képzettségének megfelelő pozícióhoz jutott volna, egy a budai harcokból áttévedt ostoba német golyó véget vetett munkában eltöltött, becsületes életének. Kiss Gyula, a modern magyar sportítás megalapítója sincs többé. Fáradt szíve nem bírta elviselni az üldözöttség hónapjainak gyötrelmeit és néhány nappal a várva-várt felszabadulás után meghalt.

Vasárnap reggel 7 órai indulással a falpari munkások szakszervezete kirándulást rendez a bácsi torokba. Gyülekező a székháznál, Karolina tér 4. Vándorokat szívesen látunk.

Rendezőség

